

Pengar – roten till allt ont?

Polu öppnade panelen och tryckte på sin knapp, R2, och ställde sig på rullbandet. Korridorerna, där han ljudlöst gled fram, var vita, golv, tak och väggar. Själv var Polu klädd i en vit tättsittande overall och vita skor och hans hår, som var kortklippt, var också vitt.

Han mötte sin granne, som han kände som G4, på rullbanan åt motsatta hållet och de nickade åt varandra. Under sin väg till jobbet tryckte Polu tre gånger ner R2-knappen på panelerna. Den knapp med R2 skrivet på, som han hade på overallen, öppnade automatiskt alla dörrar. Han kom fram till sin arbetsplats, det vita rummet med vita möbler, där han tillbringade sina dagar. Polu satt vid en hålskin och stämplade kort med identiska hålmönster hela tiden. Vad de användes till visste han inte, bara att det hade något att göra med Centraldata. Han satt alldeles ensam i rummet. En klocka ringde, Polu satte igång maskinen. Några timmar senare ringde klockan igen, Polu gick fram till en lucka i väggen och tog fram ett piller som låg på ett fat. Han svalde det och återgick till arbetet. På kvällen tog han rullbanan tillbaka till sitt rum, som var inrett helt i vitt. Alla i gruppen, som var en av hundra likadana runt hela jorden, levde ensamma och hade inte någon kontakt med de andra. Polu gick direkt och lade sig och sov tills Centraldata väckte honom nästa morgon. Han hade levt detta liv så långt tillbaka han kunde minnas.

Denna dagen skulle bli annorlunda. Rullbanan stod stilla. Det var inte första gången, men Polu kunde bara minnas att det hänt en gång tidigare. Han tryckte in R2-knappen och började gå genom de oändliga korridorerna. Han hade precis passerat kontroll 2, då plötsligt en dörr öppnades i väggen. Polu rynkade pannan, en dörr? Det var inte en av de vanliga magnetdörrarna. Han var tränad att inte tänka självständigt, han skulle lyda Centraldatas impulser, men detta var något så ovanligt att det fick honom att förtvivlat försöka använda hjärnan. Polu lydde inte Centraldatas impulser, utan gick långsamt in genom den mystiska dörren. Så fort han hade kommit in stängdes dörren bakom honom, men han märkte det inte. Full av undran såg han sig omkring i den korridor han nu kommit in i, den var ju inte vit! Fanns det andra färger än vitt? Det var många olika färger, och Polu följde korridoren, stirrande på alla de olika färgerna, som om han sett ett under.

Han kom fram till en dörr med ett handtag på. Det hade han aldrig sett förut. Försiktigt sträckte han ut handen och rörde vid handtaget, och tryckte ner det. Dörren öppnades. Rummet innanför var inrett i gammal stil med utsirade möbler, gobelänger på väggarna och på ett bord stod en festmåltid framdukad. Där fanns kyckling, fisk, fasan, glass, vin och mycket annat. Polu stirrade på det. Hans otränade hjärna var överväldigad av så mycket nytt. Fotsteg hördes. Instinktivt stängde Polu dörren, men han lät en liten springa stå öppen. Han såg en man, en man med svart, inte vitt, hår, slå sig ner vid bordet och börja äta. Det enda Polu någonsin ätit var det vita pillret, så han stod med ena ögat pressat mot springan i dörren och stirrade, när mannen med god aptit åt sin middag. Efter att ha avslutat måltiden lämnade mannen rummet, och hans fotsteg dog så småningom bort. Det fanns lite matrester kvar på bordet. Med andan i halsen smög Polu in i rummet och fram till bordet. Ett kycklinglår fanns kvar. Långsamt tog han upp det och tog en liten tugga. Några sekunder stirrade han på låret, men sedan högg han in på det. Han hade aldrig ätit något så gott förut.

Plötsligt stod mannen i dörren. Polu vände sig för att springa, men mannen sade:

”Vänta.” Han lät inte arg och Polu stannade avvaktande kvar. ”Kom med!”

De kom in i ett rum där det fanns en jättelik dator, och Polu förstod att detta var Centraldata. Mannen stannade inte utan gick vidare. Han öppnade en dörr och sade till Polu:

”Sov här inatt!”

Han lämnade Polu, som stod och tittade på den praktfullaste säng han någonsin sett. Den natten sov han oroligt och var vaken tidigt på morgonen. En konstig känsla bemäktigade sig honom, han kände sig både vilsen och på ett konstigt sätt medveten. Han klädde på sig och gick tillbaka till det rum, där han träffat mannen föregående dag. Han var där nu också och åt frukost, och han tecknade åt Polu att sätta sig ner.

”Ta för dig!”

Polu åt nyfiket upp rostat bröd och ägg och drack te.

”Hur känner du dig?”

Polu var ovan vid att använda rösten, men han fick fram.

”Nyfiken.”

Mannen skrattade.

"Det förstår jag. Jag ska förklara. Mitt namn är Sorus. Du vet förstås att den där ovanliga känslan du har beror på att du inte har ätit pillret. Det innehåller förutom all näring som behövs för en dag också förslöande medel."

Polu började förstå.

"Du undrar förstås vem jag är," sade Sorus. "Jag styr den här gruppen genom Centraldata. Att jag kan leva så som jag gör beror på..." Han gjorde ett uppehåll, sträckte sig ner och drog ut en låda. "Vet du vad det här är?" sade han och höll upp en bunt sedlar.

Polu skakade på huvudet, det hade han aldrig sett förut.

"Pengar," förklarade Sorus. "För dem kan man skaffa sig sådant som jag har här. Om du hade pengar, vad skulle du då skaffa dig?"

"Färger," svarade Polu utan att tveka.

"Jag förstår. Den vita färgen är också ett led i förslöingsprocessen, tyvärr nödvändigt."

"Men varför är det bara du som har det så här?"

"För länge sedan, i slutet av 1900-talet, var det ett atomkrig, som förstörde nästan hela jorden. Ändå var det många som hade tagit skydd och som överlevde. Radioaktiviteten finns fortfarande kvar i luften, det är därför vi alltid måste vara inomhus i dessa byggnader i bergen. Efter katastrofen var det en grupp män och kvinnor, som gick ihop och gjorde sig till ledare för alla de andra. De tyckte att eftersom de hade ansvaret, borde de också ha belöningarna, så de bildade dessa grupper och experimenterade fram piller, som skulle göra folk slöa och ointresserade av allt."

"Allt detta gjorde de för att få pengar! Gjorde tusentals människor till slavar, robotar för att de själva skulle få pengar!"

"Javisst," svarade Sorus helt lugnt. "Det var det enda sättet. Om alla kände till pengars värde, skulle det bli kaos."

Polu lämnade rummet, för upprörd för att kunna tänka. Diskussionen återupptogs ett par dagar senare.

"Vem bestämmer vilka som blir ledare?" frågade Polu.

"Slumpen, min vän. Den där dörren var inte öppen av misstag. Du var den förste som såg den, och nu ska du efterträda mig."

Nu förstod Polu. Ett par veckor gick utan att de talade mera om saken. Så en dag frågade Sorus:

"Nå, har du bestämt dig för om du ska stanna eller gå tillbaka?"

Under den tid han varit hos Sorus hade Polu inte alls tänkt på det liv han haft förut. Nu kom han ihåg vitheten och tystnaden överallt, och han blev rädd för att behöva gå tillbaka.

”Jag stannar.” Han var fortfarande medveten om den oerhörda grymhet det var att låta människor leva som slavar, robotar bara för att han skulle få pengar och kunna köpa det han ville ha, men det berörde honom mindre och mindre för varje dag. Han började till och med anse det som naturligt, han var ju mera intelligent än de, så varför skulle han inte ha det bättre. Pengarna gladde honom mer och mer, när han såg vad han kunde köpa för dem. Sorus tog honom med till andra grupper, där han gjorde sina uppköp.

Polu lärde sig snart att kontrollera Centraldata och affärerna. Några gånger, åtminstone under de första åren som ledare, tänkte Polu ibland på de stackare som gjorde hans lyxliv möjligt, men när han satt och räknade sina pengar, betydde ingenting annat än sedlarnas prasslande och myntens klingande någonting.